

VENTSPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS DOME

Jūras iela 36, Ventspils, LV3601, Latvija, tālr.: 63601100, e-pasts: dome@ventspils.lv, www.ventspils.lv

LĒMUMA PROJEKTS

2026.gada ____ . janvārī

Ventspilī

Nr.

(protokols Nr. ; .§)

Par Ventspils valstspilsētas pašvaldības līdzdalību
SIA „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja”

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmo daļu publiskai personai, tai skaitā pašvaldībai, ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā minētajiem gadījumiem.

Nemot vērā to, ka Ventspils valstspilsētas pašvaldība (turpmāk – Pašvaldība) ir 33,33% kapitāla daļu turētāja sabiedrībā ar ierobežotu atbildību „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja”, reģistrācijas Nr.41203024801 (turpmāk – Kapitālsabiedrība) un iepriekšējā Pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā ir vērtēta 2020.gadā, Pašvaldībai ir pienākums no jauna izvērtēt tās līdzdalības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) prasībām.

No Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta izriet, ka publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši VPIL 88. pantam.

Atbilstoši VPIL 88.panta pirmajai daļai, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

VPIL 88.panta otrajā daļā noteikts, ka publiska persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt šā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus. Veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, kā arī ievēro komercdarbības atbalsta kontroles jomu regulējošu normatīvo aktu prasības.

Pašvaldība ir veikusi attiecīgu izvērtējumu par Pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā (veicot juridisko, ekonomisko un ietekmes uz konkurenci izvērtējumu), kā arī konsultējusies ar Konkurences padomi un biedrību “Latvijas Rakstnieku savienība” (reģistrācijas Nr.40008003096) un aģentūru “Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts” (reģistrācijas Nr.90002118399). Rezultātā secināts, ka Pašvaldības mērķu sasniegšanai un funkciju efektīvai izpildei un Kapitālsabiedrībai noteikto mērķu sasniegšanai ir saglabājama Kapitālsabiedrības darbība esošajā statusā un Pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā, pamatojoties uz VPIL 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktu, kā arī Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.pantu, jo tā atbilstoši Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem ar savu darbību pārvalda stratēģiski

svarīgu īpašumu – Rakstnieku māju, Ventspilī, Annas ielā 13, (turpmāk – Rakstnieku māja) un vienlaicīgi nodrošina tādus pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts un Pašvaldības teritorijas attīstībai. Papildus jāņem vērā, ka Kapitālsabiedrība savus pakalpojumus sniedz tirgus nepilnības apstākļos.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 10.panta pirmās daļas 9.punktu tikai domes kompetencē ir likumā noteiktajā kārtībā izveidot, reorganizēt un likvidēt pašvaldības kapitālsabiedrības un nodibinājumus, kā arī lemt par dalību kapitālsabiedrībās. Turklāt saskaņā ar Pašvaldību likuma 73.panta pirmo daļu, pašvaldības manta izmantojama pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs atbilstoši pašvaldības kompetencei, gan nododot to publiskā lietošanā, gan veidojot iestādes, gan dibinot kapitālsabiedrības vai iegūstot dalību kapitālsabiedrībās. Līdz ar to pašvaldība, pamatojoties uz iepriekš minētajām tiesību normām, ir tiesīga darboties privāto tiesību jomā, iegūstot līdzdalību kapitālsabiedrībā.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktajam, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir sniegt iedzīvotājiem daudzveidīgu kultūras piedāvājumu un iespēju piedalīties kultūras dzīvē, sekmēt pašvaldības teritorijā esošā kultūras mantojuma saglabāšanu un sniegt atbalstu kultūras norisēm.

Minētās pašvaldības funkcijas izpildē Pašvaldībā piedalās arī Kapitālsabiedrība. Kapitālsabiedrības darbība atbilst arī Kultūras institūciju likuma 2.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām kultūras institūcijas funkcijām, jo tās pamatmērķi ir kultūras vērtību radīšana, izplatīšana un saglabāšana.

Kapitālsabiedrība dibināta 2005.gadā, pamatojoties uz 2005.gada 26.janvāra starp Pašvaldību, Kultūras ministriju un biedrību „Latvijas Literatūras centrs” parakstītu nodomu protokolu par projekta „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja” izveidi Ventspils pilsētā ar mērķi radīt Latvijā daudzfunkcionālu starptautisku rakstnieku un tulkotāju centru, kas veicinātu literatūras attīstību, sekmētu starpkultūru dialogu un Latvijas literāro procesu iekļaušanos starptautiskā apritē, kā arī veicinātu literatūras attīstības procesa decentralizāciju Latvijā, attīstot atbilstošu kultūrvidi arī Latvijas reģionos. Kapitālsabiedrība darbojas jau 20 gadus un ir vienīgā šāda veida kultūras iestāde ne tikai Latvijā, bet tuvākajā Baltijas reģionā.

Kapitālsabiedrības vispārējais stratēģiskais darbības mērķis izriet no tiesību aktos noteiktajām valsts un Pašvaldības funkcijām un attīstības plānošanas dokumentiem un tas ir – nodrošināt Latvijas literatūras iekļaušanos starptautiskā apritē un tās attīstību, sniegt atbalstu literārā darba veikšanai daudzfunkcionālā starptautiskā rakstnieku un tulkotāju centrā, palielināt Latvijas literatūras prestižu un atpazīstamību Latvijā, kā arī veicināt literatūras eksportu ārvalstīs.

Līdz ar to Kapitālsabiedrības darbības galvenie uzdevumi ir atbilstoši sabiedrības vajadzībām nodrošināt kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu attīstību un pieejamību nozarē, kurā tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības grupas – literātu - interešu īstenošanu, lai atbalstītu un radītu apstākļus un atbalsta sistēmu jaunas, kvalitatīvas literatūras tapšanas jomā, sniedzot būtisku ieguldījumu Latvijas literatūras attīstībā, Latvijas eksporta kāpināšanā un Latvijas literatūras pozīciju nostiprināšanā ārvalstīs.

Attiecībā uz VPIL 88.pantā minētajiem priekšnoteikumiem publiskas personas darbībai privāto tiesību jomā, jāņem vērā, ka Kapitālsabiedrības apsaimniekotā Rakstnieku māja ir uzskatāma par stratēģiski nozīmīgu īpašumu Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai kā pilsētas vēsturiskā mantojuma daļa.

Kapitālsabiedrības pārvaldītais objekts - Rakstnieku māja – senais rātsnams – atrodas vietā, kurā jau no 17.gadsimta atradies arī tirgus laukums, un citas vēsturiskas ēkas. Rakstnieku māja ir būtiska valsts un Pašvaldības nozīmes aizsargājamā kultūras pieminekļa daļa, kas joprojām turpina kalpot par dažādu Kapitālsabiedrības kultūras pasākumu organizēšanas vietu, tādējādi saglabājot savu vēsturisko misiju. Pašvaldībai ir svarīgi arī turpmāk saglabāt Rakstnieku māju kā unikālu kultūrvēsturiskā mantojuma daļu – gan kā apskates objektu, gan kā funkcionējošu pilsētas sastāvdaļu ar literārās radošās rezidences funkciju. Turklāt atbilstoši Pašvaldību likuma 8. panta otrajai daļai, Pašvaldības funkcija ir piedalīties valsts un starptautiskas nozīmes vēstures objektu, nacionālās nozīmes kultūrvēsturisko objektu, kā arī kultūras infrastruktūras uzturēšanā un attīstīšanā. Tādējādi, izmantojot Rakstnieku māju starptautiska rakstnieku un tulkotāju centra vajadzībām, tiek turpināta Pašvaldību likumā noteiktās autonomās funkcijas izpilde.

Kapitālsabiedrības darbība primāri nav vērsta uz peļņas gūšanu. Kapitālsabiedrība darbojas gan valstij, gan Pašvaldībai stratēģiski svarīgā nozarē, veicot funkciju kultūras jomā. Uz to norāda vairāki valsts un Pašvaldības plānošanas dokumenti, kā arī noslēgtie līgumi:

- 1) Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības dienaskārtībā 2030.gadam kā viens no ilgtspējīgas attīstības mērķiem ir minēts mērķis padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, noturīgas un ilgtspējīgas (apakšmērķis ir noteikts stiprināt centienus aizsargāt un saglabāt pasaules kultūras un dabas mantojumu). Viens no mērķiem ir noteikts arī veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un cienīgu darbu visiem (apakšmērķis ir minēts līdz 2030.gadam izstrādāt un ieviest politikas, lai veicinātu ilgtspējīgu tūrismu, kas rada darbavietas un veicina vietējo kultūru un produktus). Turklāt kā viens no mērķiem ir minēts arī nodrošināt iekļaujošu un vienlīdz kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem (kā apakšmērķis norādīts līdz 2030.gadam nodrošināt, ka visi izglītības guvēji iegūst ilgtspējīgas attīstības veicināšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes, tostarp izglītojot par ilgtspējīgu attīstību un ilgtspējīgu dzīvesveidu, cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, veicinot miera un nevardarbības kultūru, globālo pilsoniskumu, radot izpratni par kultūras daudzveidību un kultūras ieguldījumu ilgtspējīgā attīstībā);
- 2) valstiskā līmenī nozares kultūrpolitiskais svarīgums ir cieši saistīts ar latviešu valodas saglabāšanu un attīstību, kas saskaņā ar valsts plānošanas dokumentu „Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027.gadam” ir viens no nozīmīgākajiem Latvijas kā nacionālas valsts pastāvēšanas garantiem. Prioritātes “Vienota, droša un atvērta sabiedrība” rīcības virziena “Saliedētība” mērķis ir, lai iedzīvotāji vairāk lieto latviešu valodu (jāstiprina latviešu valodas dinamiska bagātināšana visās jomās, jo viens no saliedētas sabiedrības pamatiem ir plaša latviešu valodas lietošana. Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās). Turklāt, saskaņā ar prioritāti “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei”, zinošas, iekļaujošas un radošas sabiedrības attīstībai nepieciešama kvalitatīva un ikvienam iedzīvotājam pieejama izglītība, izcila zinātne, kas nodrošina zināšanu apguvi un pārnesi, uzņēmējspēja un uzņēmumu attīstība, kas atbilst valsts nākotnes ekonomikas vajadzībām un stiprina nacionālo identitāti, tai skaitā latviešu valodas, folkloras, literatūras un mākslas jomā. Turklāt, saskaņā ar prioritātes “Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei” rīcības virzienu “Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai”, kultūras un radošajām industrijām ir būtiska loma tautsaimniecībā un tieša pozitīva ietekme uz darba vietu radīšanu, ekonomisko izaugsmi un ārējo tirdzniecību, kā arī kultūras un radošās industrijas rada būtisku pievienoto vērtību arī citām tautsaimniecības nozarēm, stimulējot inovācijas un paaugstinot to eksportspēju. Kultūras produkti veicina teritorijas attīstību, radot darba vietas un ekonomisko vērtību un uzlabojot dzīves kvalitāti, jo viens no vietējās ekonomikas dzinējspēkiem ir pozitīvs vietas vai reģiona tēls, kas veidots, identificējot un novērtējot kultūras resursus;
- 3) Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir paredzēts, ka viena no prioritātēm ir kultūras telpas attīstība – kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana. Šīs prioritātes mērķis ir saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi. Kā prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni ir noteikti piederības izjūtas Latvijas kultūras telpai stiprināšana (kopīgs kultūras mantojums, valoda, tradīcijas un vērtību izpratne ir galvenie komponenti, kas nodrošina piederības izjūtu noteiktai kopienai un veicina sabiedrības saliedētību) un radošas sabiedrības veidošana (svarīgs faktors ir radoša vide, kas uztur kultūras daudzveidību, vienlaicīgi saglabājot kultūrvēsturisko mantojumu, tieši un netieši atbalsta eksperimentus un jaunu produktu radīšanu, līdz ar to veidojot pateicīgu augsni kultūras un radošās industrijas attīstībai). Šīs prioritātes – kultūras telpas attīstības – viens no mērāmiem indikatoriem ir noteikts latviešu oriģinālliteratūras izdevumu skaits gadā, kā arī radošo industriju eksporta īpatsvars no visa valsts eksporta, u.c.

Šajā stratēģijā minēts, ka kultūras mantojums un radošums ir mūsu kapitāls un izaugsmes resurss, jo stipras un radošas nācijas identitāte sakņojas mūsu unikālajās, mantotajās un jaunradītajās materiālajās un garīgajās vērtībās. Tā vieno un saliedē sabiedrību jaunu ekonomisku, sociālu un kultūras vērtību radīšanai, kuras novērtē un pazīst arī pasaulē. Pasaules un Eiropas kultūras daudzveidības kontekstā Latvijai ir svarīgi saglabāt un attīstīt savu identitāti, valodu, nacionālās kultūras vērtības un dzīvesveidu, kas veido Latvijas kultūras telpu, lai stiprinātu valsts konkurētspējas potenciālu, vienlaikus radoši izmantojot citu kultūru auglīgo ietekmi un bagātinot

cilvēces kultūras mantojumu. Šajā stratēģijā minēts, ka kultūra ir viens no resursiem ar neierobežotu ilgtspējas potenciālu - kultūra ietver sevī mantotās, cauri laikiem saglabājušās kultūras vērtības, attīstās un turpina veidot nācijas identitātes kodolu.

Turklāt šīs stratēģijas prioritātes “Telpiskās attīstības perspektīva” mērķis ir saglabāt Latvijas savdabību – daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu. Tās uzdevums ir noteikt politikas virzienus ilgtspējīgai un līdzsvarotai valsts teritorijas attīstībai, panākot reģionu ekonomiskā potenciāla pilnvērtīgu izmantošanu, iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu, dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu.

Šajā stratēģijā minēts, ka īpaša Latvijas vērtība ir tās daba un kultūras mantojums. Kultūras tradīcijas ir nozīmīgs valsts tūrisma nozares potenciāls, tāpēc to saglabāšanai ir nepieciešams valsts atbalsts;

- 4) Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2022.–2027.gadam „Kultūrvalsts” virsmērķis ir ilgtspējīga un sabiedrībai pieejama kultūra cilvēka izaugsmei un nacionālas valsts attīstībai. Tā sasniegšanai noteiktas šādas prioritātes - sabiedrībai pieejams kultūras piedāvājums, aktīva sabiedrības līdzdalība kultūras procesos, kultūras mantojuma saglabāšana un radoša izmantošana, kultūras un radošo nozaru ilgtspējīga attīstība, talantu ataudze. Šajās pamatnostādnēs minēts, ka grāmatas un rakstītais vārds ir bijis nozīmīgs attīstības faktors latviešu kā nācijas apziņas formēšanā, valsts idejas veidošanā, sabiedrības izaugsmei, labklājībā, izglītībā, zināšanu veidošanā, radošumā un inovāciju radīšanā, turklāt pēdējos gados ievērojams progress sasniegts literatūras starptautiskās konkurētspējas paaugstināšanā. Līdz ar to mērķtiecīgi risināmi gan jautājumi par Latvijas kultūras produktu un pakalpojumu starptautiskās konkurētspējas atbalstu, tostarp atbalstot Latvijas kultūras organizāciju un institūciju dalību starptautiskos kultūras forumos, gan Latvijas kultūras resursu izmantošanu tūrisma piedāvājuma attīstībai. Kultūrpolitikas mērķa sasniegšanai pamatnostādnēs ir izvirzīta tāda prioritāte kā kultūras mantojuma saglabāšana un radoša izmantošana (šīs prioritātes īstenošanā veicami nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu nemateriālā kultūras mantojuma vērtību kopšanu, tai skaitā nodrošinot grāmatniecības, lasīšanas un rakstīšanas kultūras veicināšanu, kā arī bagātinātu muzeju, arhīvu un bibliotēku krājumus un attīstītu to pakalpojumus, veicinot kultūras mantojuma radošu izmantošanu.). Izvirzīta arī prioritāte “Talantu ataudze”, kuras ietvaros noteikts, ka Latvijas sabiedrības izpratnes par kultūru veidošanai svarīgi ir nodrošināt kultūras klātbūtni vispārējās izglītības saturā, saglabāt grāmatu un rakstītā vārda latviešu valodā nozīmību Latvijas kultūrtelpas un sabiedrības attīstības veicināšanā. Turklāt saskaņā ar rīcības virzienu “Kultūras un radošo nozaru attīstība”, kultūras un radošās nozares kultūras pakalpojumus sniedz arī ārpus Latvijas robežām, vienlaikus gan veidojot Latvijas tēlu pasaulē, gan eksportējot kultūras pakalpojumus, līdz ar to kā atsevišķs uzdevums šajā rīcības virzienā noteikta Latvijas kultūras produktu un pakalpojumu starptautiskās konkurētspējas paaugstināšana un eksportspējas atbalsta pasākumi (kā uzdevumi šī rīcības virziena ietvaros minēta radošo industriju attīstības veicināšana, kultūras un radošo nozaru eksportspējas stiprināšana un starptautiskās atpazīstamības stiprināšana Latvijas tēla veidošanā, u.c.);
- 5) Latvijas literatūras un grāmatniecības stratēģijā 2022.-2027.gadam minēts, ka Kapitālsabiedrība ir organizācija, kas veic valsts deleģētus valsts pārvaldes uzdevumus un īsteno valsts finansētus valstiski nozīmīgus pasākumus/procesus literatūras un grāmatniecības nozarē- Kapitālsabiedrība īsteno starptautisku literāro rezidenču programmu, nodrošina Latvijas literatūras profesionālā izvērtējuma procesus un sasniegumu apbalvošanu (Latvijas Literatūras gada balva, Starptautiskā Jāņa Baltvilka balva bērnu literatūrā un grāmatu mākslā sadarbībā ar Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padomi) un veic Latvijas literatūras eksporta uzdevumus, tostarp nodrošina Latvijas pārstāvniecību prioritārajos grāmatu tirgos ārvalstīs. Šajā stratēģijā norādīts, ka literatūra un grāmatniecība sniedz būtisku ieguldījumu valodas attīstībā un ir izglītības pamatprasmis – lasītprasmes – svarīgākais indikators. Šajā stratēģijā literatūras un grāmatniecības nozarei izvirzīta prioritāte “Atbalsts literārā radošā procesa, tostarp pētnieciskā, nodrošināšanai un radošo personu sociālā aizsardzība”, kuras stratēģiskais mērķis ir radīt labvēlīgus apstākļus literārajam radošajam darbam, nodrošinot kvalitatīvu autordarbu tapšanu, pieejamību, novērtēšanu un popularizēšanu (šīs prioritātes īstenošanai Kapitālsabiedrībai noteikti šādi uzdevumi - literāro radošo rezidenču nodrošinājums; literatūras un grāmatniecības profesionālās izvērtēšanas procesu pārskatīšana un pārstrukturēšana, turpmāka attīstība; Latvijas autoru darbu virzīšana novērtējumam starptautiskā mērogā; ievērojamu Latvijas literātu un grāmatnieku devuma aktualizēšana un rezonances nodrošināšana kultūras vidē; Literatūras un grāmatniecības informatīvo bāzu veidošana, darbība un

pieejamība). Turklāt šajā stratēģijā literatūras un grāmatniecības nozarei izvirzīta prioritāte “Literatūras un grāmatniecības eksporta veicināšana, paplašinot kultūras pieejamību auditorijām ārvalstīs”, kuras stratēģiskais mērķis ir Latvijas literatūras un grāmatniecības eksporta un auditorijas paplašināšana – dalība Frankfurtes grāmatu tirgus viesu valsts statusā (šīs prioritātes īstenošanai Kapitālsabiedrībai noteikti šādi uzdevumi – Latvijas dalības viesu valsts statusā Frankfurtes grāmatu tirgū jautājuma virzība; ikgadējā dalība prioritārajos grāmatu tirgos (Leipcīgā, Boloņā, Londonā, Frankfurtē) un Latvijas dalība Eiropas Savienības kopīgi organizētajos grāmatu tirgos ārpus Eiropas; grantu programmu nodrošināšana ārvalstu izdevējiem; atbalsta programmas izveide kultūrvēsturiski nozīmīgu izdevumu tulkošanai un izdošanai vācu valodā un citās valodās; izdevēju, mediju, festivālu pārstāvju vizītes Latvijā; latviešu literatūras tulkotāju kapacitātes stiprināšana). Šajā stratēģijā literatūras un grāmatniecības nozarei izvirzīta arī prioritāte “Jaunu literatūras un grāmatniecības jomas profesionāļu sagatavošana”, kuras stratēģiskais mērķis ir jaunu literatūras un grāmatniecības jomas profesionāļu sagatavošana, tostarp profesionālas bāzes, izglītības un profesionālo zināšanu pilnveides iespēju nodrošināšana un jauno literātu un grāmatniecības jomas profesionāļu ataudzes veicināšana (šīs prioritātes īstenošanai Kapitālsabiedrībai noteikti šādi uzdevumi – atbalsta mehānisms jauno autoru pirmo grāmatu sarakstīšanai, rediģēšanai un publicēšanai, ietverot arī profesionālu jomas speciālistu konsultācijas un atbalstu darbu sarakstīšanā, kā arī atbalsts jauno autoru darbu publicēšanai un prezentācijai);

- 6) saskaņā ar reģionālās nozīmes stratēģisko dokumentu “Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam”, reģionam ir liels kultūrvēsturiskās telpas attīstības potenciāls. Pilsētvide, kultūras un mākslas aktivitātes - īpaši Liepājā, Ventspilī, Kuldīgā, etnogrāfiski nozīmīgās un dabas aizsargājamās teritorijas, saglabātā un jaunradītā kultūrtelpa veido nozīmīgu ekonomisko potenciālu. Šajā stratēģijā minēts, ka paredzama kultūras pakalpojumu koncentrēšanās Ventspilī kā starptautiskas nozīmes (Baltijas jūras reģiona līmeņa) centrā. Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027.gadam sadaļā “Kultūra” ir minēts, ka nepieciešams saglabāt un popularizēt kultūrvēsturisko mantojumu, atbalstīt un attīstīt arī citas alternatīvas kultūras un radošo industriju aktivitātes un iniciatīvas, veidot apmācības kopienās par kopīgu kopienas radošā potenciāla attīstību. Attīstības programmā norādīts, ka Kurzēm nepieciešams attīstīt pasākumu tūrismu un kultūrvēsturisko tūrismu. Prioritāte “Kultūras potenciāls” ietver kultūras mantojuma saglabāšanu, Kurzemes vēsturisko un mūsdienu tradīciju stiprināšanu un kultūras jaunievedumu un radošo nozaru attīstību. Lai to realizētu, nepieciešamas šādas rīcības - infrastruktūras attīstība radošo nozaru vajadzībām un radošo nozaru attīstība, veicinot kultūrizglītības cilvēkkapitāla kapacitātes stiprināšanu un popularizēšanu, kā arī jaunu kultūrvides projektu attīstība;
- 7) Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgajā plānošanas dokumentā „Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” norādīts, ka Ventspils valstspilsēta un Ventspils novads ir pievilcīgi tūrisma un kultūras galamērķi un ka Starptautiskā rakstnieku un tulkotāju māja veido Ventspils valstspilsētas kultūras infrastruktūru. Ventspils valstspilsētas un novada ilgtermiņa sadarbības mērķis ir izglītota, radoša, sabiedriski aktīva, sociāli nodrošināta un veselīga sabiedrība. Abu pašvaldību interesēs ir saglabāt un popularizēt latviešu, lībiešu, ventiņu un citu tautu kultūras identitāti nākamajām paaudzēm kā nemateriālo kultūras mantojumu. Pie vadlīnijām minēts par nepieciešamību pilnveidot tūrisma pakalpojuma klāstu, kā arī veidot starptautisku sadarbību kultūras jomā, Ventspils valstspilsētas attīstībai saglabāt nacionālās un reģionālās nozīmes kultūras mantojumu, attīstīt kultūras telpu un palielināt tās lomu pilsētas ekonomiskajā attīstībā. Saskaņā ar prioritāti “Veselīga dzīvesveida, radošas un izglītotas sabiedrības attīstība”, iedzīvotāju radošumu vairo dažādu kultūras pakalpojumu un interešu izglītības iespēju attīstība dažādām vecuma grupām, tādēļ efektīvākai kultūras dzīves un radošās industrijas koordinēšanai iespējams izveidot radošo/kultūras industriju platformu, kas rūpētos par kultūras daudzveidību, t.sk., starptautiska, nacionāla un vietēja mēroga kultūras pieejamība.
- 8) Ventspils valstspilsētas pašvaldības rīcības plānā 2021.-2027.gadam kā viena no Pašvaldības prioritātēm ir minēta “Līdzdarbība: iedzīvotāji darbojas kopā cits ar citu un ar pašvaldību un jūtas piederīgi” un kā stratēģiski svarīgs noteikts rīcības virziens – daudzveidīga, intensīva, iedzīvotājus un apmeklētājus saistoša kultūras dzīve. Šī rīcības virziena ietvaros Kapitālsabiedrībai noteikti šādi uzdevumi – veicināt Ventspils radošā kvartāla (rezidenču) izveidi (šī uzdevumu ietvaros noteikts šāds pasākums kā radošā kvartāla un radošo industriju sadarbības platformas izveidošanas

izvērtēšana, iesaistot iedzīvotājus diskusijā par tiem saistošu elementu veidošanu). Noteikts arī šāds uzdevums kā pilnveidot un modernizēt pilsētas kultūras pakalpojumu piedāvājumu (šī uzdevuma ietvaros noteikts šāds pasākums kā starptautisku profesionālās kultūras un mākslas pasākumu (festivālu) atbalstīšana). Rīcības plānā noteikts arī šāds uzdevums kā veicināt saistošu, tradicionālu un saliedējošu pasākumu organizēšanu, kas veicina ventspilnieku piederības sajūtu pilsētai (šī uzdevuma ietvaros noteikti šādi pasākumi kā kultūras pasākumu piedāvājuma pilnveidošana, starptautiskās sadarbības paplašināšana kultūras pasākumos). Noteikts arī uzdevums saglabāt un popularizēt latviešu, lībiešu, ventiņu un citu tautu kultūras identitāti nākamajām paaudzēm kā nemateriālo kultūras mantojumu;

- 9) 2024.gada 3.janvārī starp Kultūras ministriju un Kapitālsabiedrību uz trīs gadiem ir noslēgts Līdzdarbības līgums Nr.2.5-8-14 „Par atsevišķu valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanu kultūras jomā”. Kapitālsabiedrība deleģēto uzdevumu ietvaros nodrošina literāro radošo rezidenču programmas darbību Kapitālsabiedrības apsaimniekotajās telpās Ventspilī, Annas ielā 13, radošo rezidentu iesaisti publisku literāro pasākumu norisēs Kapitālsabiedrībā, kā arī citās publiskās kultūras telpās, Kapitālsabiedrības iekļaušanos starptautiskā apritē, sadarbojoties ar līdzīga profila centriem Eiropā un pasaulē, nodrošina Latvijas aktuālā literārā procesa – izdoto darbu, tostarp bērnu literatūrā un ilustrācijā, izvērtēšanas procesu, sasniegumu novērtēšanu un popularizēšanu, nodrošina Latvijas literatūras un grāmatniecības eksportu un Latvijas literatūras atpazīstamību ārvalstīs.

Kapitālsabiedrības īstenotā rezidenču programma kopš 2006.gada ir bijusi intensīva un apjomīga un tās dinamika pēdējos gados ir pieaugusi – no 2006.gada 30.jūnija līdz 2025.gada jūlijam ir uzņemti 1 912 rezidenti no 56 valstīm; 35% rezidentu ir Latvijas rakstnieki un tulkotāji. Radošo rezidenču plānošana notiek divus kalendāros gadus uz priekšu. Rezidentu atlase un apstiprināšana notiek konkursa kārtībā, ievērojot stingrus profesionālos kritērijus, kas norāda uz literārās rezidences augsto prestižu Latvijā un ārvalstīs. Kapitālsabiedrība aktīvi sadarbojas ar vairāk nekā 15 starptautiskām rezidencēm. Kapitālsabiedrība darbojas vairākos Eiropas literāro rezidenču tīklos, piemēram, vienā no lielākajiem radošo rezidenču tīkliem Eiropā - RECIT - Eiropas literāro tulkotāju māju apvienībā, RES Art – rezidenču apvienībā ar vairāk kā 700 biedriem no visas pasaules, Ziemeļvalstu rezidenču apvienībā un Trans Artist, kas ir pasaulē lielākā rezidenču datu bāze.

Rakstnieku mājā tapušo literāro darbu izdevumos tiek veikta atzīme par Kapitālsabiedrības atbalstu to tapšanā, veidojot Latvijas literatūras zīmolu un veicinot tā atpazīstamību Latvijā un ārvalstīs. Kopš 2006.gada ar Kapitālsabiedrības atbalstu ir tapušas vairāk kā 186 latviešu oriģinālliteratūras darbi, ap 60 tulkojumi uz latviešu valodu no vairāk kā 18 valodām, 85 tulkojumi no latviešu valodas uz 17 dažādām valodām un vairāk kā 261 ārvalstu literatūras darbi. Lai izvērtētu Rakstnieku mājā tapušos darbus, Kapitālsabiedrība sadarbībā ar Pašvaldību katru otro gadu pasniedz starptautisku literāru balvu “Sudraba tintnīca”, kas tiek piešķirta par Rakstnieku mājā tapušo tulkojumu, prozas un dzejas darbu. Lai atbalstītu jaunos, daudzsološos Latvijas autorus un novērtētu gados vecāku un nopelniem bagātu autoru devumu, Pašvaldība piešķirusi finansējumu ikgadējam divām stipendijām.

Kapitālsabiedrība kopumā sadarbojas ar vairāk kā 10 dažādiem literatūras festivāliem, kā arī ar kultūras un literatūras vadošajām starptautiskajām organizācijām Eiropā un pasaulē. Kapitālsabiedrība no 2006.gada līdz 2025.gadam īstenojusi 255 projektus literatūras un kultūras sadarbības jomā.

Kopš 2010.gada Kapitālsabiedrība organizē Latvijas literatūras ikgadējo kvalitātes novērtējumu (Latvijas Literatūras gada balva), īstenojot kalendārā gada periodā tapušo un publicēto literāro darbu profesionālu izvērtējumu un nodrošinot balvu fondu (valsts un mecenātu līdzekļu piesaiste) izcilākajiem sasniegumiem literatūrā. Kopš 2021. gada Latvijas Literatūras gada balvu Kapitālsabiedrība organizē sadarbībā ar publisko aģentūru “Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts” un biedrību „Latvijas Rakstnieku savienība”. Latvijas Literatūras gada balva ir nozīmīgākais ikgadējais literārais notikums literatūras nozarē Latvijā, kā arī ir nozīmīga Latvijas kultūrai kopumā, jo tā kalpo kā kvalitātes un attīstības katalizators, vienlaikus sekmējot latviešu valodas saglabāšanu un attīstību, kā arī veicinot latviešu literatūras atpazīstamību un pieejamību sabiedrībā. Ikgadēji tiek piešķirta arī speciālbalsa par īpašu nozīmīgu veikumu literatūrā, kā arī mūža balva Latvijas rakstniecībā.

Kopš 2015.gada Kapitālsabiedrība, sadarbojoties ar Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padomi, piedalās arī ikgadējā novērtēšanas procesā Latvijas bērnu literatūras un ilustrācijas jomā,

organizējot starptautisko Jāņa Baltvilka balvu literatūrā, kas ik gadu tiek piešķirta bērnu grāmatu autoriem. Šīs balvas uzdevums ir veicināt bērnu literatūras attīstību Latvijā, dot novērtējumu rakstnieku un ilustratoru darbam, kā arī stiprināt lasīšanas tradīcijas.

Kapitālsabiedrība veicina un uztur aktīvu literāro vidi Ventspils un Kurzemes kultūras dzīvē. Sadarbībā ar Ventspils bibliotēku un skolām notikuši 570 dažādi literāri radošie pasākumi. Ventspils Augstskolas Tulkošanas studiju fakultātes studenti regulāri aicināti darboties tulkotāju darbnīcās, kuras vada pieredzējuši literatūras tulkotāji no Eiropas un Latvijas. Ik gadu Kapitālsabiedrība organizē Kurzemes prozas lasījumu konkursu, kur ar katru gadu piesakās aizvien lielāks dalībnieku skaits no visas Kurzemes. Kā arī Kapitālsabiedrība rīko dažādus literāros pasākumus, kas veicina lasītprasmi un interesi par grāmatām, vienlaikus nodrošinot publicitāti aktuālajiem notikumiem literatūras jomā.

Pēdējo 10 gadu periodā Kapitālsabiedrība kļuvusi par vadošo organizāciju Latvijas literatūras un grāmatniecības eksporta jomā. Kapitālsabiedrībai no 2016.gada tika deleģēta apjomīga valsts funkcija – nodrošināt Latvijas literatūras eksportu, gatavojoties Latvijas pārstāvniecībai Londonas grāmatu tirgū viesu valsts statusā 2017.-2019.gadā. Šī uzdevuma ietvaros tika izveidota Latvijas literatūras eksporta sistēma, kas, izmantojot vairākas programmas un atbalsta instrumentus, nodrošina Latvijas autoru darbu tulkošanu, izdošanu, autortiesību pārdošanu ārvalstīs un iekļaušanos starptautiskajā literārajā aprītē. Sadarbībā ar British Council pārstāvniecību Latvijā, Latvijas Kultūrkapitāla fondu, biedrību “Latvijas Rakstnieku savienība” un Latvijas Grāmatizdevēju asociāciju, tika izveidota Latvijas literatūras eksporta platforma “Latvian Literature” ar mērķi veicināt Latvijas literatūras un grāmatniecības atpazīstamību un eksportu ārvalstīs, nodrošināt starptautisku sadarbību ar izdevējiem, aģentiem, tulkotājiem un organizācijām, kā arī piedāvāt visa veida informāciju par Latvijas autoriem, grāmatām un jaunumiem nozarē.

Kapitālsabiedrības darbību nodrošina ikgadēja valsts budžeta dotācija, Pašvaldības ieguldījums, nododot Kapitālsabiedrības lietošanā vēsturisko rātsnama ēku Ventspilī, Annas ielā 13, un veicot ēkas infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu.

Nemot vērā to, ka Kapitālsabiedrība ir vienīgā kultūras institūcija Latvijā, kura darbojas konkrētajā jomā, ir svarīgi, lai arī turpmāk Kapitālsabiedrība nodrošinātu publiskai personai noteikto un Kapitālsabiedrībai deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanas un Kapitālsabiedrības vispārējā stratēģiskā mērķa sasniegšanas nepārtrauktību. Izbeidzot Pašvaldības un valsts dalību Kapitālsabiedrībā, var rasties situācija, ka Kapitālsabiedrība maina savu darbības stratēģiju vai izbeidz savu darbību.

Savu viedokli par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā ir sniegusi Konkurences padome, kas informējusi, ka Konkurences padomei nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā. Konkurences padome secinājusi, ka Kapitālsabiedrības sniegtie pamatpakalpojumi atbilst VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam, tas ir, tiek sniegti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai. Savu viedokli ir sniegusi arī biedrība “Latvijas Rakstnieku savienība” (reģistrācijas Nr.40008003096), kuras ieskatā Kapitālsabiedrība Ventspilī veic unikālu funkciju Latvijas valsts mērogā - tie ir starptautiski vērti, kas paver latviešu literatūrai izeju pasaulē, savukārt, no visas pasaules, izmantojot radošās rezidences iespējas Ventspilī, iepazīst Latviju un aizvien biežāk savos literārajos darbos piemin Latviju. Eiropas Rakstnieku padomē un citās Eiropas autoru organizācijās Ventspils tiek uzskatīta par vienu no kvalitatīvākajām vietām autoru rezidencēm Eiropā (tā sekmīgi konkurē ar literāro rezidenču centriem Ziemeļeiropā un Rietumeiropā). Kapitālsabiedrība būtībā ir vienīgā starptautiski aprītē esošā rakstnieku rezidenču programmu realizētāja Baltijas valstīs. Kapitālsabiedrības paspārnē darbojas platforma “Latvian literature”, kas nodarbojas ar latviešu literatūras eksportu un latviešu literatūras tulkotāju sagatavošanu - ar platformas sekmīgo darbību saistās latviešu literatūras eksporta veiksmes stāsts pēdējos gados, tās darbība ir pamanīta starptautiskajos grāmatu tirgos un organizācijās. Biedrība uzsverusi, ka Kapitālsabiedrībai ir liela nozīme literāro procesu veicināšanā Latvijas mērogā, jo līdzās rezidenču programmai, tā īsteno kultūras programmas, kas veicina latviešu literatūras popularitāti, veidojot labāku saikni ar sabiedrību, aktīvi piedalās Latvijas literatūras gada balvas organizācijā un citās nozares aktivitātēs (nozīmīga un unikāla ir Kapitālsabiedrības pasniegtā ikgadējā literārā godalga “Sudraba tintnīca”, kā arī tā sadarbojas ar Kurzemes reģiona autoriem, īstenojot dažādus lokālus sabiedriski nozīmīgus projektus literatūrā). Savukārt, aģentūra “Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts” (reģistrācijas Nr.90002118399) sniegusi viedokli, ka tās ieskatā Kapitālsabiedrība ir stratēģiski nozīmīga institūcija Latvijas literatūras infrastruktūrā, nodrošinot profesionālu rezidenču vidi rakstniekiem, tulkotājiem un pētniekiem un veicinot nozares starptautisko

apriti, un ka Kapitālsabiedrība sniedz tiešu pienesumu Latvijas literatūras ilgtspējai un starptautiskajai atpazīstamībai, tādēļ ir lietderīgi turpināt un stiprināt Kapitālsabiedrības darbības atbalstu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.pantu, Pašvaldības Ekonomikas un budžeta komisijas 2025.gada 14.novembra ieteikumu, Pašvaldības Likumības komisijas 2026.gada 7.janvāra ieteikumu un Pašvaldības Finanšu komitejas 2026.gada 8.janvāra sēdes atzinumu,

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome

nolemj:

1. Saglabāt Ventspils valstspilsētas pašvaldības līdzdalību SIA „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja” (reģistrācijas Nr.41203024801), ņemot vērā, ka īstenojas Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punkta nosacījumi.
2. Noteikt SIA „Starptautiskā Rakstnieku un tulkotāju māja” (reģistrācijas Nr.41203024801) vispārējo stratēģisko mērķi – nodrošināt Latvijas literatūras iekļaušanos starptautiskā apritē un tās attīstību, sniegt atbalstu literārā darba veikšanai daudzfunkcionālā starptautiskā rakstnieku un tulkotāju centrā, palielināt Latvijas literatūras prestižu un atpazīstamību Latvijā, kā arī veicināt literatūras eksportu ārvalstīs.

Domes priekšsēdētājs

J.Vītolinš

Sagatavoja:
R.Ozoliņa
63601154
rita.ozolina@ventspils.lv